

TF møte 3.- 4. desember 2021 på Scandic hotel Kirkenes

Møtestart 3. desember kl. 13.00

Saksliste:

Sak 66/2021: Kort orientering fra leder og postlister

Sak 67/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 68/2021: Godkjenning av protokoll fra TF møte 28.- 29. september 2021

Sak A69_1/2021: Forslag til oppfølging av handlingsplan mot pukkellaks, brev til Miljødirektoratet 14.10.2021

Sak A69_2/2021: Anmodning om gransking av statens forvaltning av Tanavassdraget, brev 15.11.2021 til Energi- og miljøkomiteen i Stortinget

Sak 70/2021: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 71/2021: Orienteringssaker

- 1) Arbeidsmøte 26. oktober i Kirkenes med Miljødirektoratet om erfaringer fra årets pukkellaks invasjon mm..
- 2) Arbeidsmøte 2. november Tanabru, med Bivdu om lakseforvaltningen og forvaltningen av pukkellaksen
- 3) Møte 8. november i Grensevassdragskommisjonen i Karasjok
- 4) Brev 16.11.2011 fra Miljødirektoratet, Statens håndtering av pukkellaksinvasjonen i Tanavassdraget, Tanavassdragets fiskeforvaltnings fratreden fra forvaltningsgruppa
- 5) Fra møtet 22. november med statssekretær Aleksander Øren Heen i KLD
- 6) Fra møter i Stortinget og med grupper i Energi- og miljøkomiteen 22. – 23. november
- 7) Seminar – teams-møter i Tanagruppen 25. oktober og 29. november
- 8) Foreløpig oppsummering fra årets lakseoppgang til Tanavassdraget

Sak 72/2021: Konstituering med valg av leder og nestleder

Sak 73/2021: Tildeling av prokura

Sak 74/2021: Tildeling av signatur

Sak 75/2021: Oppsummering og presentasjon av resultater fra årets kartleggingsfiske etter andre arter

Sak 76/2021: Forslag til oppsigelse av Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget

Sak 77/2021: Forslag til midlertidig stans i planlagt møtevirksomhet i statenes forvaltning av Tanavassdraget

Sak 78/2021: Foreløpig regnskap pr. 30. november

Sak 79/2021: Forslag til møteplan 2022

Sak 80/2021: Forslag til godtgjørelser for TF medlemmer

Sak 81/2021: Søknad om støtte til utvikling av automatisk fiskefelle for å hindre oppgang av pukkellaks i store elver, River Protection AS Alta

Sak 82/2021: Forslag til budsjettramme 2022

Behandling:

Sak 66/2021: Kort orientering fra leder og postlister

Sak 67/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 68/2021: Godkjenning av protokoll fra TF møte 28.- 29. september 2021

Sak A69_1/2021: Forslag til oppfølging av handlingsplan mot pukkellaks, brev til Miljødirektoratet 14.10.2021

Sak A69_2/2021: Anmodning om gransking av statens forvaltning av Tanavassdraget, brev 15.11.2021 til Energi- og miljøkomiteen i Stortinget

Sak 70/2021: Valg av 2 protokoll underskrivere

Sak 71/2021: Orienteringssaker

- 1) Arbeidsmøte 26. oktober i Kirkenes med Miljødirektoratet om erfaringer fra årets pukkellaks invasjon mm..
- 2) Arbeidsmøte 2. november Tanabru, med Bivdu om lakseforvaltningen og forvaltningen av pukkellaksen
- 3) Møte 8. november i Grensevassdragskommisjonen i Karasjok
- 4) Brev 16.11.2011 fra Miljødirektoratet, Statens håndtering av pukkellaksinvasjonen i Tanavassdraget, Tanavassdragets fiskeforvaltnings fratreden fra forvaltningsgruppa
- 5) Fra møtet 22. november med statssekretær Aleksander Øren Heen i KLD
- 6) Fra møter i Stortinget og med grupper i Energi- og miljøkomiteen 22. – 23. november
- 7) Seminar – teams-møter i Tanagruppen 25. oktober og 29. november
- 8) Foreløpig oppsummering fra årets lakseoppgang til Tanavassdraget

Sak 72/2021: Konstituering med valg av leder og nestleder, jf. Tanaforskriftens § 6 sjette ledd

Saksfremstilling:

TFs funksjonstid er fire år og følger kommunevalgperioden. Leder og nestleder velges av Tanavassdragets fiskeforvaltning. Leder og nestleder rulleres hvert annet år mellom representanter for de fiskeberettigede og representanter oppnevnt av kommunene. Tanavassdragets fiskeforvaltning er midtveis i andre periode, jf. Tanaforskriftens § 6 sjette ledd..

John Nystad har vært leder fra 2. november 2017 til nå, med Benn Larsen som nestleder.

Forslag til leder i TF for perioden desember 2021 – til konstituering etter valget 2023:

Forslag til nestleder i TF for perioden desember 2021 – til konstituering etter fellesmøtet og kommunevalget 2023:

Vedtak:

Sak 73/2021: Tildeling av prokura

Prokura

Prokura er en særlig form for fullmakt som brukes i næringslivet, og som reguleres av lov om prokura.

Den som har prokura, har myndighet til å opptre på vegne av foretaket i alt som hører til driften. Prokuristen kan likevel ikke, uten uttrykkelig fullmakt, overdra eller behefte foretakets eiendom, jf. prokura loven § 1.

Den som har prokura, kan signere på følgende disposisjoner i forbindelse med tinglysing: transport av rettighet, prioritetsvikelse, pantefrafall, sletting av pant og andre rettigheter, samtykke ved urådighet, erklæring i punkt 7 i skjøte, og på egenerklæring om konsesjonsfrihet.

Prokuristen kan ikke signere ved overføring av hjemmel, pantsettelse, registrering av borettslag eller borettslagsandel, eller ved annen beheftelse av foretakets eiendom, med mindre dette uttrykkelig fremgår av fullmakten.

Når prokuristen signerer på vegne av foretaket, skal han eller hun gjøre en tilføyelse som viser prokura forholdet, for eksempel pr. prokura eller p.p., jf. prokura loven § 3.

Oppsummert:

Fullmakt til å handle på en annens vegne i driften av dennes forretning og til å tegne firmaet. Denne kan innehas som ene-prokura eller av flere personer i fellesskap. Rettighetene som prokurist tilsvare rettighet som firmaets signatur, minus salg eller pantsettelse av fast eiendom. Tilsvare på samme måte daglig leders stillingsfullmakt pluss visse ting av særlig art, som for eksempel kjøp/salg av deler av virksomheten. Meldes til foretaksregisteret.

Prokura kan ikke overføres til andre, jf. prokura loven § 4.

[Les mer om prokura ved tinglysing i Rundskriv for Tinglysingen kapittel 3.4. problemstilling nr. 5.](#)

For mer informasjon, se Lov om Aksjeselskaper på www.lovdata.no

Leders innstilling:

Tanavassdragets fiskeforvaltning gir Hans-Erik Varsi fullmakt til å opptre på vegne av TF i alt som hører til driften med avtaler og utbetalinger til drift, administrasjon og prosjekter.

Vedtak:

Sak 74/2021: Tildeling av signatur

Signaturberettiget

Et foretak eller annen juridisk enhet blir normalt representert av sitt styre, eller av en eller flere personer som er gitt signaturrett. Hvem som har signaturrett for et foretak, fremgår av registrerte opplysninger i Foretaksregisteret.

Oppsummert:

Signatur er en fullmakt til å opptre og underskrive på enhetens vegne i forretningsforhold. Signaturrett kan tildeles rolle innehaver(e), navngitte personer eller enheter. Slik fullmakt kan fastsettes i vedtektene, som også kan begrense styrets myndighet til å gi rett til å tegne selskapets firma. Retten til å tegne selskapets firma kan når som helst tilbakekalles.

For mer informasjon, se Lov om Aksjeselskaper på www.lovdata.no

Direktørens innstilling:

Tanavassdragets fiskeforvaltning (TF) gir TF leder og direktør fullmakt til å opptre og underskrive på vegne av TF i forretningsforhold.

Vedtak:

Sak 75/2021: Oppsummering og presentasjon av resultater fra årets kartleggingsfiske etter andre arter

Metodikk

Ved bruk av ulike settegarn med maskevidder mellom 29-45 mm og dybder på opptil 4 meter med trådtykkelse opptil 0,20 mm skulle lokale fiskere, fra Norge og Finland, fiske på norsk side av vassdraget og rapportere fangsten sin på utleverte fangstskjema. Det skulle rapporteres informasjon om dato, art, antall og vekt, mens det i 2021 også skulle rapporteres informasjon om garnet. Denne ekstra informasjon skulle inkludere garnets maskevidde, lengde og dybde (*Figur 1*). Fiskerne ble også instruert i at fangsten av gjedde og ørret skulle rapporteres enkeltvis for å få informasjon om hvert enkelt individ, mens fangsten av andre innlandsfisk kunne rapporteres samlet (samlet antall og vekt av hver enkelt art tatt i samme garn, dato og sone).

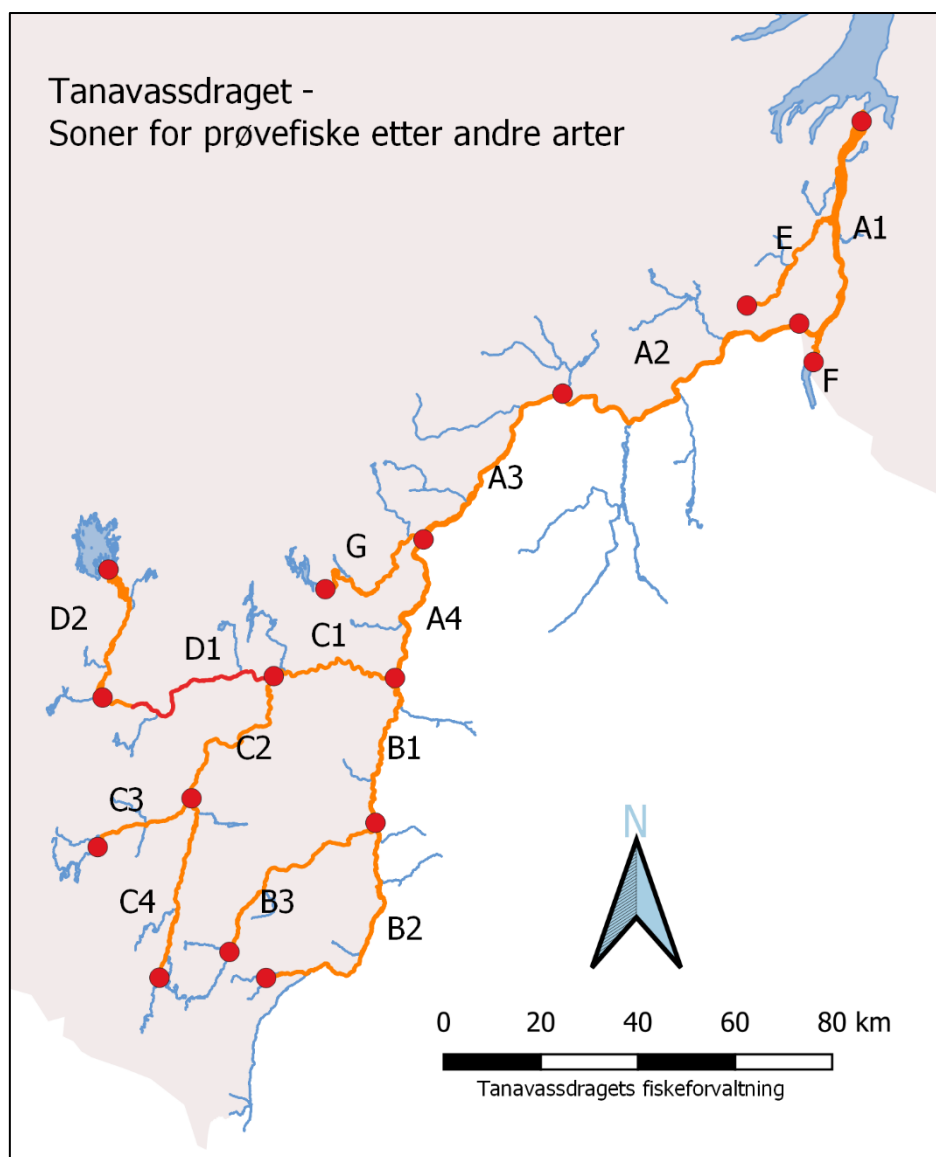
Kartleggingsfiske etter andre arter 2021, Fangstopp-gave- Sálašskohipi								
Dato	Sone (kode)	Garn	Lengde	Dybde	Art	Antall	Kg	Merknader - Mearkašupmit
		mm	M	M				

Figur 1: Utdrag av rapporteringsskjemaet fangsten under prøvefisket skulle rapporteres på. Fra venstre skulle skjemaets kolonner inneholde informasjon om: Dato, fiskesone, garnets maskevidde i millimeter, garnets lengde i meter, garnets dybde i meter, art, antall, samlet vekt i kg og eventuelle merknader fiskeren måtte ha (f.eks. spesifisering av fiskeplass). Fiskerne ble også instruert i at fangst av gjedde og ørret skulle føres enkeltvis – ikke samlet. I 2020 inneholdt ikke skjemaet kolonner for garninformasjon.

I 2020 bestod kartleggingsområdet av Tanaelva fra Masjok til Ráidenjárga og Anárjohka. I 2021 ble kartleggingsområdet utvidet til å også inkludere Máskejohka, Buolbmátjohka, Váljohka, Kárášjohka med Bávvttajohka, Iešjohka og Goššjohka, og samlet elvestrekning utgjorde nesten 700 km. Området ble delt inn i soner (*Tabell 1* og *Figur 2*) og fiskerne fikk i stor grad ansvar selv for å plukke ut egnete fiskeplasser innenfor tildelt sone. I 2021 var det et oppfølgingsprosjekt av predasjonsprosjektet (Svenning mfl., 2020) som foregikk i området fra samløpet av Kárášjohka og Iešjohka opp til Čoavddatmohkki i Iešjohka, og det ble derfor ikke gjennomført kartleggingsfiske i dette området.

Tabell 1: Oversikt over kartleggingsfiskets område samt sonenavn og beskrivelse av sonenes utstrekning.

Elv	Sonenavn	Beskrivelse
Tanaelva	A1	Tanamunningen - Riksgrensen
	A2	Riksgrensen - Borsejohka
	A3	Borsejohka - Váljohka
	A4	Váljohka - Ráidenjárga
Anárjohka	B1	Ráidenjárga - Goššjohka
	B2	Goššjohka - Ulvefossen
	B3	Goššjohka
Kárášjohka	C1	Kárášjohka nedenfor Skáidegeahči
	C2	Skáidegeahči - Beavvašgieddi
	C3	Beavvašgieddi – Vuottašluoppal
	C4	Bávvttajohka
Iešjohka	D1	Iešjohka nedenfor Šuoššjávri
	D2	Iešjohka ovenfor Šuoššjávri
Máskejohka	E	Máskejohka med Ciikujohka
Buolbmátjohka	F	Buolbmátjohka med norsk del av Buolbmátjávri
Váljohka	G	Váljohka

Figur 2: Kart over Tanavassdraget. Oransjefarget område representerer kartleggingsfiskeområdet, mens kulepunkter markerer sonegrenser. Benevninger (f.eks. A4) viser til sonens navn og samsvarer med sonenavnene i Tabell 1. Sonene E (Máskejohka) og F (Polmakelva) går fra kulepunktene til samløpet med Tanaelva. Rødt farget område i sone D1 representerer et område hvor det ikke var tillatt å fiske i 2021 som følge av et annet pågående prosjekt.

Det var ulike fiskeperioder de to årene, samt mellom ulike deler av prøvefiskeområdet. I 2020 varte fisket fra 19. august til 15. september og foregikk i Tanaelva og Anárjohka (soner A1-A4 og B1-B2). I 2021 var det ulike fisketider i ulike deler av vassdraget, men likt for alle soner var at prøvefisket kunne startes ved isgang (gitt at avtale var inngått på dette tidspunktet). I Tanaelva (soner A1-A4) samt sideelvene Goššjohka, Máskejohka, Buolbmátjohka og Váljohka (soner B3, E, F og G) var fisket tillatt i to perioder: Først fra isgang til 15. juni og så fra 1. til 31. august. I Kárásjohka, Bávvtojohka og Iešjohka (soner C1-

C4 og D1-D2) var fisket tillatt fra isgang til 31. juli, mens det i Anárjohka var tillatt fra isgang til 31. august.

Resultater

Tilknytting av fiskere

I 2020 ble det inngått avtaler med 40 fiskere fordelt på Tanaelva fra Masjok til Raidenjårga, og i Anárjohka (A1-A4 og B1-B2). I 2021 ble det inngått avtaler med 111 fiskere, der de første avtalene ble inngått 5. mai med lokale fiskere i Karasjok kommune, mens flere avtaler ble inngått i løpet av mai og juni måned og den siste avtalen ble inngått 18. august. Det var stor interesse for å delta i prøvefisket, spesielt fra fiskere i nærhet til Tanaelva nedenfor riksgrensen (sone A1) og i Anarjohka og Kárášjohka (soner B1-B2 og C1-C2), og mindre interesse for å fiske i de mest avsidesliggende sideelvene og de mindre bebodde delene av Tanadalen (Tabell 2).

Tabell 2: Antall fiskere i gitt sone under kartleggingsfiske i 2020 og 2021. Summen av antall fiskere i tabellen for hvert enkelt år vil være høyere enn faktisk antall fiskere, da enkelte fiskere ble gitt anledning til å fiske i mer enn én sone. Sone samsvarer med sonene fra Tabell 1 og Figur 2.

År	Tanaelva				Máske- johka	Buolbmát- johka	Anárjohka			Kárášjohka				lešjohka		Váljohka
	A1	A2	A3	A4	E	F	B1	B2	B3	C1	C2	C3	C4	D1	D2	G
2020	11	7	4	1				1								
2021	30	14	11	9	6	7	16	11	6	9	9	4	1	12	8	11

Fangstrapportering

Selv om det ble knyttet et stort antall fiskere til prøvefisket i 2021 var antall aktive fiskere (fiskere som faktisk fisket) ikke like høyt. Kort fortalt var det 29 fiskere i 2021 og 24 fiskere i 2020 som leverte fangstrapport. Av disse var det igjen hhv. 19 og 17 fiskere som fylte ut fangstrapporten som tiltenkt (med informasjon om garn, vekt og antall av flere arter enn bare gjedde og ørret).

Rapportert og innlevert fangst

Til sammen ble det rapportert fangst av ti forskjellige arter: gjedde (*Esox lucius*), ørret (*Salmo trutta*), harr (*Thymallus thymallus*), sik (*Coregonus lavaretus*), abbor (*Perca fluviatilis*), lake (*Lota lota*), skrubbe (*Platichthys flesus*), laks (*Salmo salar*), pukkellaks (*Oncorhynchus gorbuscha*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

I 2020 ble det rapportert fangst av 214 gjedder og 73 ørret, og det ble tatt flest individ av disse artene i sone A1 (Tabell 3). Det var likevel harr det ble rapportert størst fangst av, med hele 448 individer, etterfulgt av sik med 284 individer. Det ble også rapportert fangst av 59 laker, 68 skrubber, 3 laks, 2 pukkellaks og en røye.

Tabell 3: Rapportert fangst av de ulike artene i gitte soner (samsvarer med Tabell 1 og Figur 2) i 2020. Kolonnen «Fiskere» viser antall fiskere som har rapportert fangst fra gitt sone. Nederste rad viser summen av fiskere og rapporterte individ av gitt art.

Sone	Fiskere	Gjedde	Ørret	Harr	Sik	Lake	Skrubbe	Laks	Pukkellaks	Røye
A1	11	152	33	116	22	9	24	0	2	0
A2	7	17	12	107	33	23	44	1	0	0
A3	4	8	23	220	146	27	0	2	0	1
A4	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0
B2	1	35	3	5	83	0	0	0	0	0
SUM	24	214	73	448	284	59	68	3	2	1

Når vi ser på antall rapporterte individer sammen med antall innleverte individer av gjedder og ørret i 2021, tatt på både garn og stang, ser vi at det ble tatt 1 570 gjedder, hvorav 850 ble tatt i Anárjohka, og at det ble tatt 333 ørret, hvorav 181 var tatt i nedre del av Tanaelva (

Tabell 4). Fangsten av de andre artene er det som er blitt rapportert på innleverte fangstrapporter, og vi ser at det er blitt fanget over 500 individer av både harr og sik. En fisker som fisket i Váljohka, og en som fisket i Iešjohka ovenfor Čuovddatmohki i området rundt Šuoššjavri, kunne hver for seg melde om «hundrevis» og «fulle garn» med abbor, som ikke er blitt ført på fangstskjema. Det er også blitt rapportert fangst av 83 pukkellaks, 8 laker og 56 skrubbe.

Tabell 4: Samlet rapportert og innlevert fangst av de ulike artene i gitte soner (soner samsvarer med Tabell 1 og Figur 2) i 2021. Kolonnen «Fiskere» viser antall fiskere som har rapportert/levert fangst

fra gitt sone. Nederste rad viser summen av rapporterte/leverte individ av gitt art. Summen av fiskere samsvarer ikke med summen av kolonnen da enkelte fiskere har fisket i flere soner. *: muntlig tilbakemelding om store fangster av abbor i disse sonene.

Sone	Fiskere	Gjedde	Ørret	Harr	Sik	Harr/sik	Abbor	Lake	Skrubbe	Laks	Pukkellaks
A1	13	178	181	316	265	42	17	4	40	3	3
A2	3	23	15	62	21	0	0	2	16	2	10
A3	5	14	42	28	58	0	0	1	0	0	24
B	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
B1	8	44	9	17	24	16	6	0	0	0	21
B2	7	806	41	21	0	0	0	0	0	0	25
C1	7	182	26	16	47	2	0	0	0	0	0
C2	4	41	3	52	37	0	5	0	0	0	0
C3	1	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C4	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D1	2	118	3	0	0	0	0*	0	0	0	0
D2	1	11	0	0	0	0	0*	0	0	0	0
E	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0
F	2	17	5	16	7	3	0	0	0	0	0
G	6	98	2	10	53	0	204*	1	0	0	0
Ukjent	2	18	3	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM	52	1570	333	538	512	63	232	8	56	5	83

Når det kommer til bifangst er det rapportert fangst av 5 laks i 2021, hvorav én var ett individ på 15,8 cm (smolt), én var en vinterstøying på 98 cm og 5,34 kg, og de resterende tre var smålaks på ca. 2,6 kg. Av de fem laksene ble to av smålaksene sluppet ut i live, mens vinterstøyingen, smolten og den ene smålaksen ikke overlevde. I 2020 ble det rapportert fangst av tre laks på hhv. 1,3, 3 og 7 kg, hvor de to største ble sluppet ut i live. Det ble også rapportert fangst av én røye i 2020, men det er uvisst om dette var en sjørøye eller ikke.

Garnfangst

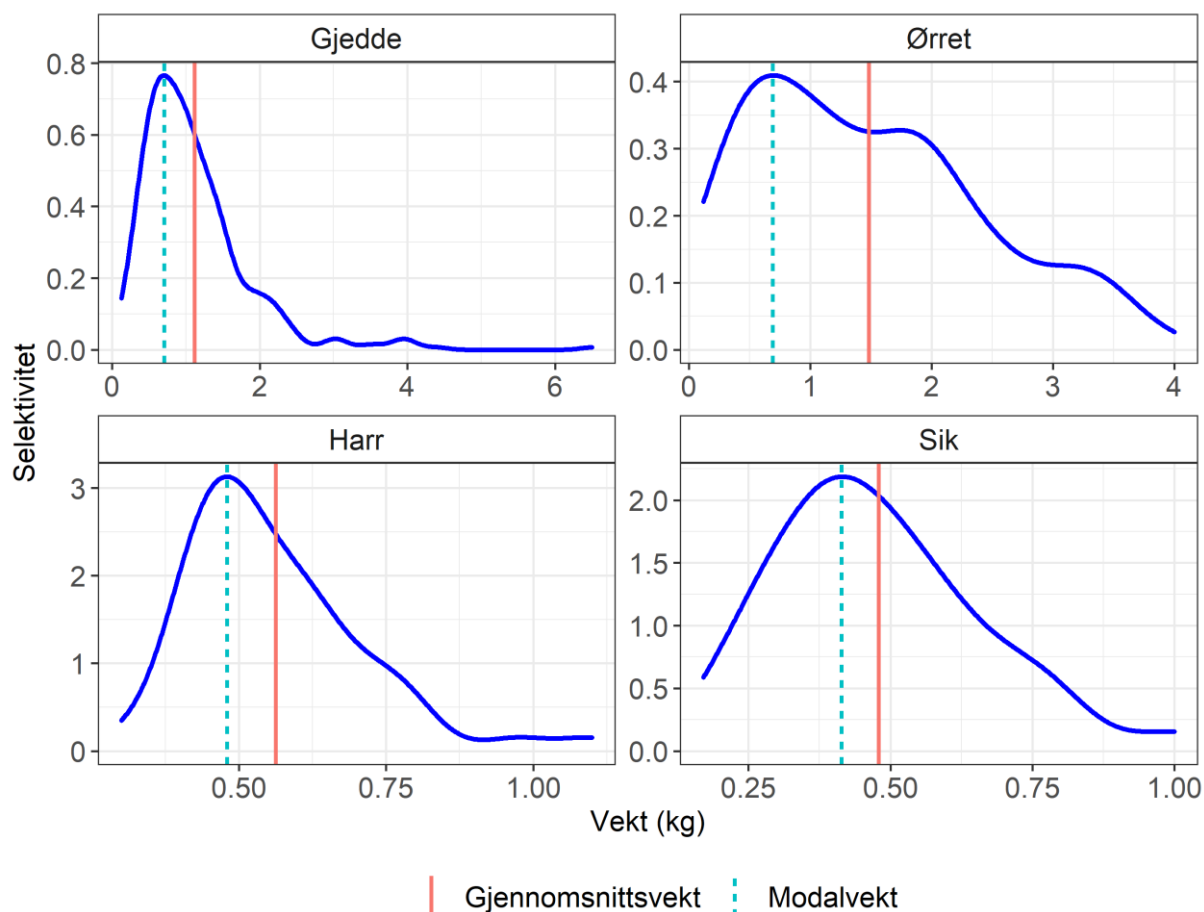
Om vi ser på garnfangsten som var rapportert med antall og vekt (både samlet og enkeltvis) ser vi at det i løpet av 2020 og 2021 er fanget 509 gjedder på til sammen 593 kg, mens det er fanget 246 ørret på til sammen 333 kg. Vi ser også at både harr og sik begge utgjør hhv. 418 og 395 individ på til sammen 211 og 192 kg. Den fjerde mest tallrike arten var abbor med 50 individer på til sammen 15,17 kg, mens øvrige arter utgjorde fra 6 til 47 individer (*Tabell 5*).

Tabell 5: Oversikt over antall individer tatt på garn som er rapportert med antall og vekt (samlet og enkeltvis ført fangst) i både 2020 og 2021, samt hva samlet vekt (kg) av disse individene er. Gjennomsnittsvekten av hver art er et vektet gjennomsnitt av gjennomsnittsvektene av både samlet fangst og enkeltrapportert fangst (vekt = antall individ i utvalget), tilsvarende for standardavviket.

Art	Antall	Samlet vekt (kg)	Gjennomsnittsvekt (kg)	Standardavvik (kg)
Gjedde	509	593,24	1,17	0,81
Ørret	246	332,83	1,35	0,91
Harr	418	211,06	0,50	0,17
Sik	394	192,36	0,49	0,14
Abbor	50	15,17	0,30	0,15
Lake	6	5,72	0,95	0,53
Skrubbe	47	7,35	0,16	0,08
Pukkellaks	30	42,59	1,42	0,53

Mer interessant er det likevel å se at gjennomsnittsvekten av de ulike artene varierte stort seg imellom; for mens pukkellaksen hadde den største gjennomsnittsvekten på 1,42 kg (SD = 0,53 kg) var gjennomsnittsvekten av skrubba bare 160 gram (SD = 80 gram), noe som utgjør 1,26 kg i forskjell. Harr og sik hadde ellers ganske like gjennomsnittsvekter på hhv. 500 og 490 gram (SD = 170 og 140 gram), ørreten og gjedda veide i gjennomsnitt hhv. 1,35 og 1,17 kg (SD = 0,91 og 0,81 kg), mens abbor og lake hadde en gjennomsnittsvekt på hhv. 300 og 950 gram (SD = 150 og 530 gram).

Om vi går videre med å se på fangsten som ble tatt på garn i 2020 og 2021, ser vi likevel at gjennomsnittsvekten er lite representativt for størrelsesselektiviteten i fisket: Fangstkurver av fangsten for artene gjedde, ørret, harr og sik viser alle en positiv skjevhet i fordelingen med lange haler mot høyre (innslag av større individ) (Figur 3). Likeså er modalvekten, altså den størrelsen det fiskes mest av, betydelig lavere enn gjennomsnittsvekten av fangsten innen samme art (og utvalg), noe som betyr at gjennomsnittsvekten overvurderer størrelsen på fisk man mest sannsynlig fanger i et garnfiske etter andre arter.

Figur 3: Størrelsesselektivitetskurver for gjedde ($n = 377$), ørret ($n = 153$), harr ($n = 50$) og sik ($n = 36$) tatt på garn under kartleggingsfisket i 2020 og 2021. Stiplet vertikal linje markerer modalvekten, altså den størrelsen av fisk det ble fanget mest av for gitt art. Heltrukken vertikal linje markerer gjennomsnittsvekten i samme utvalg.

Garnenes maskevidde og fangstens vekt

Selv om kun 19 fiskere førte fangstrappert som tiltenkt i 2021, var det til sammen 30 fiskere som helt eller delvis har rapportert på en slik måte at i hvert fall deler av fangsten er rapportert med vekt og garnets maskevidde. Og mens det er individer tilhørende ni arter som er rapportert enkeltvis er det likevel kun for ørreten og gjedda at det er rapportert fangst av fem eller flere individer på mer enn to forskjellige maskevidder, men til gjengjeld er datagrunnlaget for disse to artene stort ($n_{\text{ørret}} = 145$ og $n_{\text{gjedde}} = 477$). Overraskende nok viser likevel disse dataene at det er overlapp mellom samtlige maskevidder og at det er lite, om ingen, reell forskjell i vekten på fisken som beskattes av de ulike maskeviddene fra 29 til 45 mm.

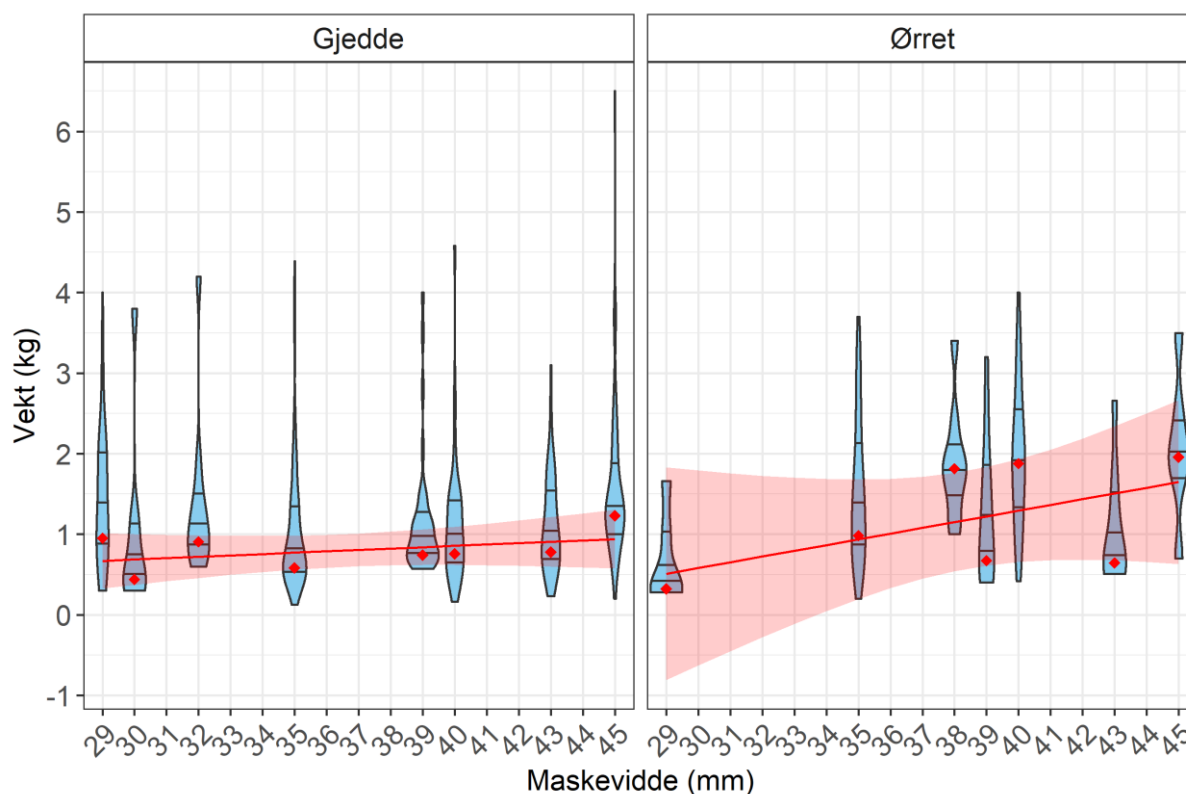
Den minste gjedden som ble fanget på garn i 2021 var på 125 gram og den største veide hele 6,5 kg, men selv som det er et stort sprik mellom den minste og største gjedden ser vi likevel at 90 % av fangsten var mindre enn 2,1 kg med medianverdi på 1 kg. Vi kan også se at det er et innslag av større individ på over 3 kg på samtlige representerte maskevidder, som for øvrig utgjør 4,2 % av den totale fangsten. Den største gjedden var for øvrig tatt på det garnet med størst maskevidde (45 mm).

Når det kommer til ørretfangsten var det minste individet på 200 gram, mens det største var på 4 kg. Det er også større variasjon i hvor hovedvekten av fangsten ligger mellom de ulike maskevidde, men medianverdiene er generelt sett høyere enn hos gjedda på samme maskevidde. Det må noteres at fangst på maskevidder mellom 29 og 35 mm mangler, men når det kommer til ørretfangsten generelt sett over alle maskevidder, så ligger 90 % av fangsten under 3 kg, mens medianverdien er 1,49 kg. Også her ser vi at det tas større individer på over 3 kg (utgjør 10 % av fangsten), men innslag av disse større artene er ikke å finne på den minste representerte maskevidden (29 mm) og inntreer først fra maskevidder fra 35 mm og opp til og med 45 mm.

Den manglende sammenhengen mellom maskevidde og fangstens vekt forsterkes videre når enkle lineære modeller tilpasset modalvekten av fangsten for artene gjedde og ørret på de ulike maskeviddene ikke viser noen signifikant sammenheng (Tabell 6). Likevel viser modellene en positiv sammenheng, eller trend; altså ved økende maskevidde så vil modalvekten også øke, modellene viser også at maskevidde alene forklarer lite av variasjonen sett i vekt (hhv. 18 og 30,3 % for gjedde og ørret) (Figur 4).

Tabell 6: Koeffisientestimer og teststatistikk for enkle lineære modeller som estimerer modalvekt (gram) for gjedde og ørret ut fra maskevidden på garnet. Skjæringspunktet representerer verdien hvor $x=0$ (maskevidde = 0 mm) og er ikke relevant i dette tilfellet, mens «Maskevidde» er estimatet for hvor mye modalvekten endres ved en økning av maskevidde med 1 mm. SE = Standardfeil, p-verdi = signifikansverdi, df = frihetsgrader. R^2 viser hvor mye av variasjonen i vekt som kan forklares av endring i maskevidde.

Parameter	Gjedde				Ørret			
	Estimat	SE	p-verdi	df	Estimat	SE	p-verdi	df
(Skjæringspunkt)	178,63	547,13	0,755	6	-1551,71	1869,64	0,444	5
Maskevidde (mm)	16,94	14,77	0,295	6	71,13	48,26	0,201	5
Observasjoner	8				7			
R^2	0,180				0,303			

Figur 4: Estimerte modalvekter for gjedde og ørret på ulike maskevidder overlatt fiolinplott for vektfordelingen av fangsten på de ulike maskeviddene. Estimaten kommer fra de lineære modellene gitt i Tabell 6. 95 % konfidensintervall er de røde lyse feltene rundt modellpredikasjonslinjene (rød linje). De horisontale linjene i fiolinene representer kvartilene hvorav den midterste er medianen. Røde punkter representerer modalvekten for gitt maskevidde og er dataen modellene er basert på.

Garndybde og fangstvekt

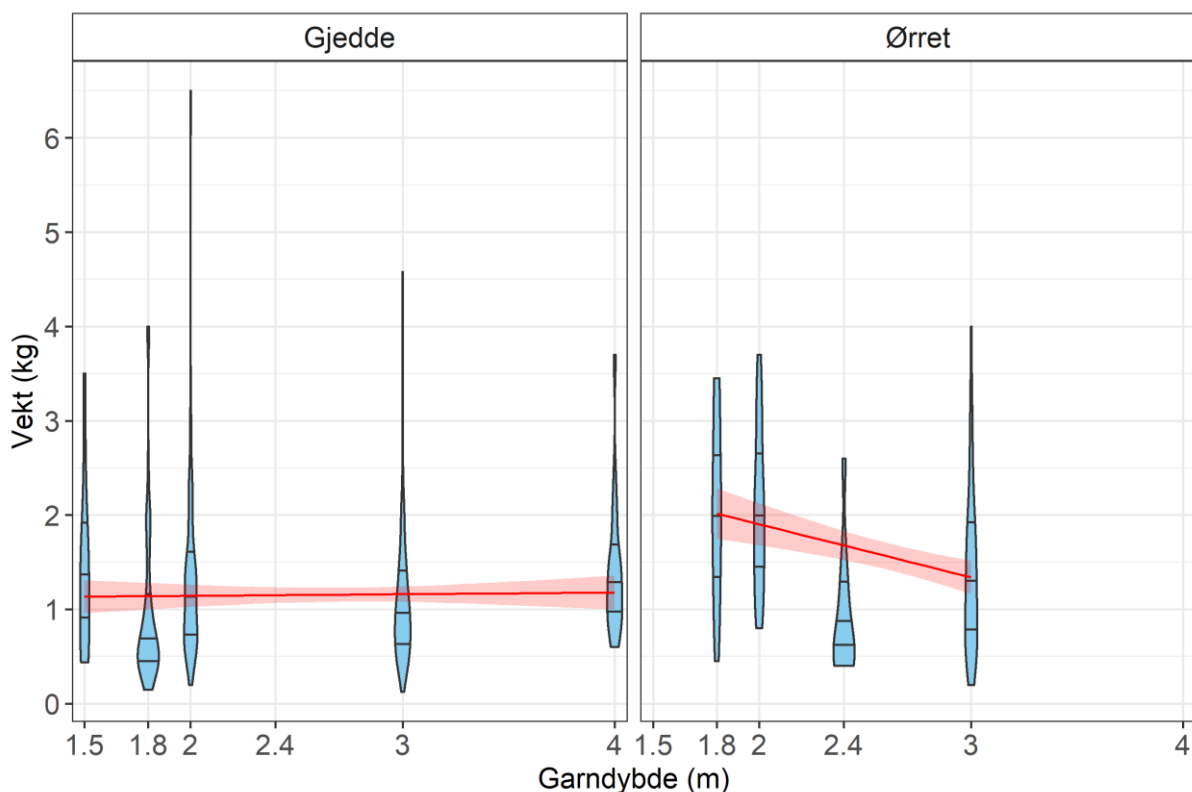
Som nevnt så var det få fiskere som førte fangstrappport som tiltenkt i 2021, men det var til sammen 33 fiskere som rapporterte fangst av ørret og gjedde med informasjon om garndybde og enkeltvekt. Til sammen er det snakk om 147 ørret og 464 gjedder fanget på garn med dybder fra og 1,5 meter til og med 4 meter

Når det kommer til sammenhengen mellom garndybde og størrelse på fisken som fanges så er det interessant nok her en større forskjell mellom artene gjedde og ørret. For mens gjennomsnittsvekten av gjeddefangsten var relativ lik mellom de ulike garndybde og den lineære modellen tilpasset dette forholdet ikke viser noen signifikant sammenheng (Tabell 7), er det en tydelig – og signifikant – negativ sammenheng mellom garndybde og gjennomsnittsvekten av ørretfangsten. Modellen estimerer at gjennomsnittsvekten av ørret

synker med hele 563 gram (SD = 142,86 gram) per meter dybde som legges til på garnet fra og med 1,8 meter til og med 3 meter (Tabell 7 og Figur 5).

Tabell 7: Koeffisientestimer og teststatistikk for enkle lineære modeller som estimerer gjennomsnittsvekt (gram) for gjedde og ørret ut fra dybden på garnet. Skjæringspunktet representerer verdien hvor $x=0$ (garndybde = 0 m) og er ikke relevant i dette tilfellet, mens Garndybde er estimatet for hvor mye gjennomsnittsvekten endres ved en økning av garndybde med 1 m. SE = Standardfeil, p-verdi = signifikansverdi, df = frihetsgrader. R^2 viser hvor mye av variasjonen i vekt som kan forklares av endring i garndybde.

Parameter	Gjedde				Ørret			
	Estimat	SE	p-verdi	df	Estimat	SE	p-verdi	df
(Skjæringspunkt)	1108,2	182,05	<0,001	462	3028,4	379,9	<0,001	145
Garndybde	17,55	65,39	0,788	462	-562,83	142,86	<0,001	145
Observations	464				147			
R^2	0,000				0,097			

Figur 5: Estimerte gjennomsnittsvekter for gjedde og ørret fanget på garn med ulike dybder overlatt fiolinplott for vektfordelingen av fangsten på de ulike garndybdenes (datagrunnlaget). Estimatenes kommer fra de lineære modellene gitt i Tabell 7. 95 % konfidensintervall er de røde lyse feltene rundt modellpredikasjonslinjene (rød linje). De horisontale linjene i fiolinene representer kvartilene hvorav den midterste er medianen.

Det må likevel noteres at den største ørreten (4 kg) i utvalget ble tatt på det dypeste garnet i utvalget (3 meter), og innslag av ørret større enn 3 kg er i tillegg observert på garnene med de minste dybdene (1,8 og 2 meter) i utvalget. Når det kommer til gjeddefangsten er det innslag av gjedder over 3 kg på samtlige garndybder i utvalget, mens det største individet (6,5 kg) ble tatt på garn med dybde på 2 meter (Figur 5).

Diskusjon

I et garnfiske med småmaskede garn i Tanavassdraget i perioden fra isgang til 15. september vil minst ti av de artene vi har i vassdraget beskattes, herunder artene gjedde, ørret, harr, sik, abbor, lake, skrubbe, laks, pukkellaks og røye.

Det mest interessante med et fiske med småmaskede garn ligger kanskje i det å kunne ta ut smoltpredatorer som gjedde og ørret. Vi vet, takket være resultatene predatorprosjektet fra 2018-2019 (Svenning mfl., 2020) at gjedder og ørret spiser laksesmolt og -yngel. Og resultatene fra nevnt prosjekt viste at det spesielt er gjedder i lengdeintervallet 40-60 cm som kan utgjøre en trussel for utvandrende smolt, likeså fant de at gjedder i lengdeintervallet 50-70 cm var kannibaler som spiser mindre gjedder. Videre diskusjon henviser også til at kannibalgjeddene kan være med å holde andelen smoltspisende gjedder nede ved at mindre gjedder ikke tør å oppholde seg i områder hvor større gjedder samles for å spise smolt. Konklusjonen blir dermed at et uttakfiske på gjedde, hvor kannibalgjeddene beskattes i for stor grad, kan ha en motsatt effekt ved at flere gjedder slipper til i de gode smoltområdene.

I en predatordepndende sammenheng vil det derfor være av stor interesse vite hvilke størrelsesklasser som beskattes, og det er her resultatene fra dette kartleggingsfiske kommer inn. Dette prosjektet har nemlig vist at garnenes maskevidde og dybde, innen de dimensjoner som er brukt i dette prosjektet, spiller lite eller ingen rolle i hvor store gjedder som fanges, men at garndybde i stor grad, og maskevidde i mindre grad, kan bidra til å regulere fangsten av ørret.

Rapport fra årets kartleggingsfiske i Tanavassdraget ferdigstilles før årsskiftet.

Sak 76/2021: Forslag til oppsigelse av Avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget

Saksbehandling:

Ny avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget ble undertegnet den 30. september 2016, og trådte i kraft den 1. mai 2017. Det vises til Prop.54 S (2016–2017), Innst.228 S (2016–2017) og til vedtak i Stortinget 28. mars 2017.

Deler av Avtalen ble behandlet på nytt i Stortinget i juni 2019.

Etter 5 sesongers funksjon, viser det seg at Avtalen er beheftet med store svakheter. Det finnes ikke protokoller fra hvordan avtalen om fisket er blitt til, og det finnes ikke tilgjengelige dokumenter om forarbeidene til de enkelte bestemmelsene i Avtalen. Avtalen skulle bidra til at forvaltningen av Tanavassdraget skulle bli fleksibel etter nye moderne prinsipper og den beste kunnskapen. Ny invasjonen av pukkellaks til Finnmarkskysten / – elvene og til Tanaelva fra 2017 til i år, viser at ny inngått avtale fra 2016 overhodet ikke har mekanismer til å takle innovasjon av en fremmed uønsket art. Dermed erfarte TF tidlig at avtalen har betydelige hull. Våren 2019 åpnet Finland for mulighet til videresalg av døgnkort fra en meget omstridt kortkvote, uten å informere norske myndigheter om det. Det var først etter at TF ble kjent med videresalget i mai 2019, at TF orienterte både KLD og Stortinget om denne nye omstridte praksisen. På dette grunnlag har TF både i 2019 og 2020 bedt om Tanaavtalen reforhandles. Nå sendes krav om reforhandling av Tanaavtalen på nytt.

Bakgrunn

Ledelse og forhandlingsmodell i norsk delegasjon som ble brukt ved forhandlingene om avtalen om fisket i Tanavassdraget i 2012-16, var vidt forskjellig og motsatt fra forhandlinger om Tanaoverenskomsten i 1986 – 88. Ved norsk - finske forhandlinger i 1986-88 ble norsk forhandlingsdelegasjon ledet av daværende Fylkesmann i Finnmark. Fylkesmannen hadde også norsk sekretariat. Denne modellen ga lokale representanter deltagelsesrett i forhandlingene av avtalen/overenskomsten på en helt annen nivå, enn i 2012-16. Lokale medlemmer var også med på et avsluttende møte, etter at forslagene hadde vært på høring i 1988.

Proessen i forhandlingene om Tanaavtalen i 2012 – 16, hvor lokale medlemmer fra TF og Sametinget ikke fikk være med og ta del i forhandlingsmøtene om Tanaavtalen, er meget omstridt. Etter TFs vurdering ble norsk delegasjon organisert i strid med Tanaforskriftens og Tanalovens lovhjemmel på området.

Grunnlaget for lokalbefolkningens fiskerettigheter i Tanavassdraget

Ved vedtagelsen av lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark (Finnmarksloven) ble det bekreftet at lokalbefolkningen langs Tanavassdraget har særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane, jf. § 28 første ledd i det opprinnelige lovvedtaket.

Tilsvarende er lagt til grunn i lov 20. juni 2014 nr. 51 om fiskeretten i Tanavassdraget (Tanaloven) § 1, hvor det fremgår at «[l]ovens formål er å sikre de særskilte rettigheter lokalbefolkningen har til fiske i Tanavassdraget på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane».

Rettighetene bestemmelsen viser til er svært gamle. Vi viser i den forbindelse til NOU 1993:34 *Rett til og forvaltning av land og vann i Finnmark*, hvor det heter «at laksefiske i elver og vann har vært en viktig del av næringsgrunnlaget for befolkningen så lenge det har bodd mennesker i elvedalene og innlandsstrøkene i Finnmark. Og ikke minst må det antas at fisket har hatt stor betydning lokalt og for den enkelte husholdning» (s. 142).

For Tanas del ble rettighetene kodifisert allerede i gjennom jordresolusjonen av 8. juni 1775, som hadde følgende bestemmelse om fisket i de store elvene:

«§ 6. De Herligheder, som hidindtil have været tilfælles for hele Bygder eller Almuen i Almindelighed, være sig Fiskerie i Havet og de store Elve, samt Landings-Steder og deslige, forbliver fremdeles til saadan almindelig Brug».

Tanaloven §§ 4-5 regulerer fiskeretten på norsk side i Tanavassdraget. Fiskeretten på norsk side er uomtvistelig, og er også prøvd i Høyesterett, med dom i 1994. For TF var det overraskende at norske myndigheter ved fremleggelse av Tanaavtalen i Stortinget i mars 2017, argumenterte for å følge finsk lovgivning. Ved tilsvaret til Kontroll- og konstitusjonskomiteen 4. mai 2017, vedr. behandlingen av Prop 54 S (2016 – 2017), skrev daværende statsråd Vidar Helgesen følgende:

«Statens representanter mente imidlertid at en avtale mellom to land forutsetter at det blir tatt gjensidig hensyn til det som er partenes interne rettighetsforhold, og at det således ville være nødvendig å reflektere som finsk rett gir til denne gruppen i fiskereglene i grenselvstrekningen.»

TF tar avstand fra en forståelse at norsk lov på området har begrensninger, at finsk lovgivning kan utløse rettigheter på norsk side i grenselvstrekningen, som ikke engang norske rettighetshavere har i norsk forvaltningsområde. TF forventer at norske myndigheter rydder opp – og heretter setter seg grundigere inn i norsk lovgivning på området, før det forhandles om ny Tanaavtale med Finland.

Ved inngåelsen av den nye fiskeriavtalen ble det etablert en ny gruppe rettighetshavere – finske hytteeiere. Av den finske døgncortkvote, ble 30 % avsatt til denne gruppen, hvor finske båtfiskere fikk rettigheter til fiske på norsk side av grenselinjen i deler av fisketiden, som ikke norske fiskere har ved kjøp av døgncort fra norsk døgncortkvote. Det er verdt å nevne at innføringen av ny rettighetsgruppe til Tanaelva ble avtalt mellom Norge og Finland på embetsmannsnivå, utenom de oppnevnte forhandlingsdelegasjonene og utenom de ordinære forhandlingsmøtene. Norske rettighetshavere ble heller ikke forelagt endringsforslaget i forkant, og heller ikke informert om endringen i ettertid.

Etter TFs vurdering er dette uakseptabelt. Det gjelder spesielt det forhold at statlige myndigheter, gjennom inngåelsen av avtalen med Finland på aktuelle vilkårene, i praksis har gjort inngrep fiskerettighetene til rettighetshavere på norsk side av grenseelvstrekningen av Tanavassdraget, gjennom å åpne for gratis fritidsfiske på norsk side. I tillegg er det innført en praksis hvor finske hytteeiere får videreselge døgnkort som også gjelder på norsk side av grenselinja. Tilsvarende mulighet har ikke norske rettighetshavere på norsk side av vassdraget.

I praksis innebærer endringen at sørfinske hytteeiere med tomt på finsk side av Tanavassdraget har anledning til å fiske gratis på norsk side av grenselinja, hvor elvedalsbefolkninga i Tanadalen har hatt fiskerett så langt tilbake som det er mulig til å ha oversikt over.

Norge og Finland har kunngjort at fiskekortkvotene for grenseelvstrekningen er fordelt likt med henholdsvis 11 000 fiskedøgn til hver part, jf. Vedlegg 2 § 5. Realiteten er at utvidelsene av fisketiden for fritidsboligeiere på finsk side, medførte til at Finland har fått 12 % lengre effektiv fisketid enn Norge, og økt uttak av fisk må anses som en konsekvens av dette. Fritaket fra krav om lokal roer og retten til å bruke egen båt bidrar også til å øke effektivitetsgraden ved fisket. En konsekvens av avtalen er dermed at Finland har fått 1 231 fiskedøgn mer enn Norge, i medhold av 2016-avtalen.

Den aktuelle avtalen ble behandlet i Stortinget i mars 2017 og på nytt i juni 2019. Ved brev fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen av 5. mars 2019 der komiteen ber om svar på spørsmål som gjelder avtalen mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget (heretter Tanaavtalen), om særavsetning av kortkvote i 2017 til finske hytteeiere.

- *Kan statsråden redegjøre for hvilke rettigheter for fiske i Tanavassdraget finske hytteeiere nå har fått som skiller seg fra finske turistfiskere?*

Daværende statsråd Ola Elvestuen svarte komiteen 18. mars 2019;

«Tanaavtalens fiskeregler (Vedlegg 2 til avtalen) angir i § 5 (4) at inntil 1/3 av den finske døgnfiskekortkvoten på totalt 11 000 kort, kan reserveres for ikke-fastboende som på finsk side eier grunn i tilknytning til Tanavassdraget (såkalte finske hytteeiere). Av §§ 8 (3) og 9 (2) og (4) følger det at denne gruppen, ved kjøp av de avsatte kortene, tilstås en noe utvidet adgang til fisket i forhold til andre ikke-fastboende fiskere. Den utvidede adgangen består i at de avsatte kortene gir en noe tidligere sesongstart for stangfiske fra båt og fra finsk strand (fra 1. juni mot 10. juni for andre tilreisende fiskere). Videre gir disse kortene et noe lengre fiskedøgn for stangfiske fra finsk strand enn det som gjelder for andre tilreisende fiskere på finsk side (fra kl. 22 til kl. 22 mot kl. 22 til kl. 15 for andre tilreisende fiskere). I tillegg kan det med de avsatte kortene fiskes fra båt uten å medbringe lokal roer, noe øvrige tilreisende fiskere må. Dette er de eneste reglene som skiller tilreisende fiskere som eier grunn i tilknytning til Tanavassdraget på finsk side, fra øvrige tilreisende fiskere».

To etterfølgende statsråders opplysninger til Stortinget både i 2017 og i 2019 om at finske hytteeiere tilstås en;

«noe lengere fiskesesong, noe lengere fiskedøgn og at hytteeierne får bruke egne båter og ro selv»,

er utilstrekkelig beskrivelse av mer fisketiden, som de burde forstått var uriktig og flatterende ift. merfisketiden som ble gitt for 1/3-del av finsk døgnkortkvote.

Samlet utgjør dette 12 % merfisketid til Finland ift. norsk døgnkortkvote. Dette har åpenbart ført til at ulike regler for Finland ift. Norge, har medført til økning av fisketrykket og har forskyver fiskeuttaket fra fastboende rettighetshavere til tilreisende fiskere i Finland.

Det er meget kritikkverdig at Stortinget ikke fikk korrekte faktaopplysninger fra Klima- og miljødepartementet og fra to etterfølgende statsråder i 2017 og i 2019, ved Stortingets behandling av Tanaavtalen i 2017 og i 2019. Tilbakeholdelse av faktaopplysninger om Finlands særfordel i en døgnkortkvote som skulle være delt 50/50, kan ha medvirket til at Stortingets vedtok Tanaavtalen i mars 2017, med knappest mulig margin.

Regelverket som ble utarbeidet i 2016 danner grunnlaget for fellesforvaltning av grensedelen av vassdraget, og ulike krav/regler på hver sin side av vassdraget fremstår som en forskjellsbehandling under denne fellesforvaltningen.

Fra og med 2019-sesongen har dessuten finske hytteeierne begynt å videreselge sine døgnfiskekort til andre, og til den pris de selv måtte fastsette. Realiteten i dette er at finske hytteeiere er gitt anledning til å disponere privatrettslig over en del av fiskerettighetene på norsk side, og hvor elvedalsbefolkningen i Tana har hatt fiskeretten i alders tid.

Departementet synes heller ikke å ha fulgt opp en enstemmig komitemerknad fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité i Innst. 419 S (2018–2019), hvor avtalen mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget ble behandlet:

«Komiteen viser til at det er åpenbart at en del forutsetninger for reforhandling av avtalen fra 2017, og norske parters aksept av den, nå er endret blant annet ved at man i Finland har gitt nye rettigheter til finske hytteeiere som gir dem økonomisk gevinst og involverer nye brukergrupper. På denne bakgrunn mener komiteen at det er viktig at statsråden tar initiativ overfor finske myndigheter for å ivareta norske interesser, påse at forutsetningene i avtalen ivaretas på en slik måte at ikke norske grunneiere blir skadelidende, og sørge for at målene om redusert fiskepress og forvaltning av fiskebestandene på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte ikke blir fraveket».

Håndteringen av den uønskede pukkellaksen

Etter mange års fravær steg pukkellaks igjen til Tanavassdraget i 2017. Oppgangen av pukkellaks fortsatte i 2019 og steg til nye høyder i 2021.

Pukkellaksen representerer en alvorlig trussel mot den naturlig forekommende laksebestanden i Tanavassdraget, blant annet ved å konkurrere om gyteplasser og andre ressurser som bestanden av Tanalaks er helt avhengig av.

Oppgangsregistreringer tilsier at 50 000 pukkellaks har gått opp for å gyte i Tanavassdraget i 2021. Om alle parametere er med pukkellaksen, kan det i de neste invasjonen om 2 – 4 år, komme en million pukkellaks bare til Tanaelva.

Det viser seg at myndighetenes mangelfulle oppfølging – mot pukkellaksinvasjonen til Tanavassdraget i perioden 2018 – 2021, kan få uvirkelige følger for nødvendig tiltak i 2023. Det å ikke ha planlagt - og iverksatt rammer til effektive tiltak av en fremmed uønsket art, vurderes være i direkte strid både med gjeldende Tanaavtale fra 2016 og fiskeforskriftens bestemmelser fra 2017.

I Tanaelvas grenseelvdal ble det ikke gjennomført noe uttaksfiske etter pukkellaks hverken i 2019 eller i år. Det ble kun gitt tillatelse i år til et særlig begrenset uttaksfiske i Tanaelvas nedre norske del. Klima- og miljødepartementet har tidligere oppgitt til Tanavassdragets fiskeforvaltning av bakgrunnen var at man ikke lyktes med å etablere et samarbeid med finske myndigheter om slik uttaksfiske på strekningen. Dette til tross for at den bilaterale avtalen mellom Norge og Finland av 2016, ang. fisket i Tanavassdraget, pålegger begge land å forhindre skadelig miljøpåvirkning av vassdraget, jf. avtalen art. 15 Biologisk påvirkning og 16 Tiltak i særskilte situasjoner første ledd:

Art 15 1) «Partene skal iverksette nødvendige tiltak for å beskytte fiskebestandene mot smittsomme fisesykdommer og introduksjon av fremmede arter eller bestander».

Art. 16 1) «Dersom fiskebestandene er truet av forurensning eller andre miljøpåvirkninger, skal de ansvarlige myndigheter hver for seg eller i samarbeid iverksette tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre skade».

Etter erfaringer med myndighetens mangelfulle rammer til pukkellaksforvaltningen i Tanavassdraget i 2019 og i 2021, viser at det nå er behov for å utarbeide nye bestemmelser, hvor det ikke er tvil om innholdet, jf. Artikler om biologisk påvirkning og tiltak i særskilte situasjoner.

Direktørens innstilling:

Tanavassdragets fiskeforvaltning ber om at Norge sier opp avtalen om fisket i Tanaelvas fiskeområde fra september 2016, innen 31.12.2021.

1. Det er behov for å be regjeringen si opp avtale mellom Norge og Finland om fisket i Tanavassdraget av 30. september 2016, innen 31. desember 2021. Avtalen kan sies opp av hver part ved skriftlig meddelelse til den andre parten. Oppsigelsen av avtalen trer i kraft etter tolv måneder fra slutten av det kalenderåret meddelelse om oppsigelse er mottatt, jf. artikkel 19.

2. Det er behov for å be regjeringen sørge for at norsk Lov om fiskeretten i Tanavassdraget på norsk side følges, ved reforhandling av ny avtale om fisket i Tanavassdraget
Således er det behov for å rydde opp i merfiskekvoten på 12 % som ble gitt Finland i 2017, og avvikle ordningen. Det vises til Tanalovens bestemmelser om fiskerett, jf. §§ 4-5 og § 6 om adgang til fisket.
3. Det er behov for å be regjeringen vurdere å flytte forvaltningsansvaret av fremmede uønskede arter i Tanavassdraget (pukkellaks) fra Klima- og miljødepartementet til Tanavassdragets fiskeforvaltning, jf. Tanaforskriftens § 6 første ledd.
4. Det er behov for å be regjeringa vurdere å flytte forhandlingsansvaret fra Klima – og miljødepartementet til Statsforvalteren i Troms og Finnmark, slik at lokal deltagelse fra Tanavassdragets fiskeforvaltning ivaretas etter Tanalovens og Tanaforskriftens bestemmelser i hele forhandlingsprosessen.

Vedtak:

Sak 77/2021: Forslag til midlertidig stans i planlagt møtevirksomhet i statenes forvaltning av Tanavassdraget

Saksbehandling:

Det er innkalt til oppstartsmøte i norsk delegasjon til forhandlinger om fiskereglene i Tanavassdraget den 13. desember. Da laksefisket ble stengt i år, ble det pause i forhandlingene. Det er planer om å starte opp med forhandlingene av fiskeforskriftene på nyåret.

Likeledes er det innkalt til møte i forvaltningsgruppa. Møtet vil gå i Helsinki 16. desember. Framlegging av ny statusrapport: Status for laksebestandene 2021, prognoser for 2022 (Jaakko Erkinaro, OFG).

Tilleggsestimater av laksebestandene i Tana jf nytt oppdrag til OFG jf. mandat av oktober 2021

1. Kort om prosessen (Tapio Hakaste)
2. Foreløpige resultater av arbeidet (OFG).
3. Mulige konsekvenser for forvaltninga - diskusjon

4. Oppgang av pukkellaks og evaluering av tiltak i 2021. Diskusjon av mål, strategi, tiltak/fiskereguleringer og finansiering fram mot 2023.
5. Fiskereguleringer og eventuelle fravik i 2022 (-2023)
 - 1) Drøfting av status, og behov for tiltak. Fortsatt stans i laksefisket i Tana?
 - 2) Behov for endringer i regelverk for fiske etter andre arter
 - 3) Prosess framover, drøfting
6. Predasjonsprosjektet - aktiviteter og resultater i 2021 (TF/Martin Svenning)
7. Overvåking og forskning/FoU i 2022. Diskusjon.
8. Forvaltningsplanen for laksebestandene i Tanavassdraget. Status, og diskusjon om veien videre.

TF møtet i september behandlet statens forvaltning av Tanavassdraget. TF har den 14. oktober sendt brev til ny statsråd Espen Barth Eide om at TF ikke har tillit til statens forvaltning av pukkellaks i Tanavassdraget. Det er nå nødvendig med gransking av lakseforvaltningen, og sikring av lokal forvaltning av vassdraget.

Ved TF møtet i september trakk TF seg fra arbeidsgruppa for forvaltning. Arbeidsgruppa for forvaltning bør oppløses.

TFs fratreden begrunnes med arbeidsgruppas organisering, rollefordeling, manglende resultat oppnåelse og byråkrati, som har medført til at opplagt nødvendige forvaltningstiltak ikke ble iverksatt hverken i 2019 eller i 2021. Pukkellaksen kom inn igjen til Finnmarkskysten og elvene her i 2017. Året etter var det godt kjent at PL- gytingen i 2017 var vellykket i 8 av 9 finnmarskelver som ble testet, og det kunne forventes ny invasjon i 2019. I år var oppgangen høyere enn noen gang før. TF beklager at arbeidsgruppas oppgaveløsning og rolle, ikke er blitt slik TFs intensjon var da arbeidsgruppa ble oppnevnt.

15. november sendte saken til Energi – og miljøkomiteen i Stortinget. Etter TFs syn er det behov for at Stortinget gransker hvordan forvaltningen av fiskeressursene i Tanavassdraget foregår, og hvorvidt forvaltningen skjer i tråd med Stortingets intensjoner ved vedtagelsen av Tanaloven i 2014. Granskningen bør særlig omfatte statlige myndigheters forvaltning av Tanavassdraget og avklare rollefordelingen mellom statlig forvaltning på overordnet nivå, og den utøvende forvaltningen etter etableringen av TF i 2011.

I tillegg er grunnlaget - myndighetenes særlig mangelfulle oppfølging – mot pukkellaksinvasjonen til Tanavassdraget i perioden 2018 – 2021. Det å ikke ha planlagt - og iverksatt rammer til effektive tiltak av en fremmed uønsket art, vurderes være i direkte strid både med gjeldende Tanaavtale fra 2016 og fiskeforskriftenes bestemmelser fra 2017, beskyttelse mot biologisk påvirkning, fremmede organismer. Statens forvaltnings unnlattelse her, kan mangle sidestykke i norsk forvaltning av fornybare fiskeressurser.

TF har i forrige uke hatt møter med politisk ledelse i KLD, med noen grupper i Energi- og miljøkomiteen, og med Finnmarksbenken i Stortinget.

Det er ikke uvanlig at ved forhandlinger om avtaler, kan den ene parten be om midlertidig pause. Det skjedde i Tanaforhandlingene i juni 2013. Det var avtalt at det 3. møtet i forhandlingene skulle avholdes i Jergul i juni 2013. Ca. 1 ½ uke før møtet, meldte Finland avbud til avtalt møtet, pga. internt lovarbeid. Det 3. møtet ble ikke avholdt før i april 2014 i Kirkenes. Mellom 2. og 3. møte i Tanaforhandlingene gikk det 16 måneder den gang.

Direktørens innstilling:

TF deltar med begrenset delegasjon ved norsk møte den 13. desember. Det vurderes nå å være behov for at de øvrige medlemmene i norsk delegasjon for direkte informasjon fra TF, om hvorfor TF har bedt om granskning av forvaltningen av Tanavassdraget.

Det vurderes ved møtet, om TF deltar med færre medlemmer ved innkalt møte i forvaltningsgruppa 16. desember i Helsinki, for å begrunne TFs vedtak om at forvaltningsgruppa bør oppløses i nåværende form. Hvis det kommer signaler fra politiske myndigheter, om at det vil iverksettes granskning av lakseforvaltningen på norsk side i Tanavassdraget etter TFs forslag, trekker TF deltagelsen ved planlagt møte.

Vedtak:

Sak 78/2021: Foreløpig regnskap pr. 30. november

Foreløpig regnskap pr. 30. november legges frem ved møtet.

Sak 79/2021: Forslag til møteplan 2022

Direktørens innstilling:

Det foreslås at TF holder i alt fire møter i plenum, med ett møte i kvartalet. Mars møtet planlegges til to-dagers møte, og de tre andre møtene planlegges som dagsmøter. Informasjonsmøter i Karasjok og Tana planlegges til oktober måned.

Hovedsaken neste år, blir arbeid med ressurs- og tiltaksplan, som settes opp til drøfting ved hvert TF-møte.

Fastsetting av møteplan for ett år fremover kan by på uforutsette utfordringer. TF kan inviteres til konkrete saksmøter på samme datoer som TF har planlagt møter på. Det tas forbehold om at planlagte møtedatoer kan endres i løpet av driftsåret.

Forslag til TFs møteplan 2022:

Møte	Uke/dato	Sted
TF	18.- 19. mars, to dagers	
TF	31. mai	
TF	27. sept.	
Laksemøte	11. oktober Laksemøte	Karasjok
Laksemøte	12. oktober Laksemøte	Tana
TF	9. desember	

Vedtak:

Sak 80/2021: Forslag til godtgjørelser for TF medlemmer

Direktørens innstilling:

Tanavassdragets fiskeforvaltning viderefører honorar- og satsene fra 2021, med justeringer. Det beregnes honorarer og møtegodtgjørelser til møtende medlemmer. Deltakelse ved laksemøter og fellesmøter inkludert i medlemmenes faste honorarer, jf. saksvedtak ved budsjettbehandlingen for 2020.

Deltagelse i arbeidsgrupper utnevnt av statlige organer, godtgjøres av staten.

TF godtgjørelser	2022	2021
Leder honorar	124 500	118 750
Nestleder honorar	38 000	36 250
Andre medlemmer honorar	7 500	15 000
Møtegodtgjørelse heldag	2 600	2 500
Møtegodtgjørelse halvdag	1 500	1 500

Vedtak:

Sak 81/2021: Søknad om støtte til utvikling av automatisk fiskefelle for å hindre oppgang av pukkellaks i store elver, River Protection AS Alta

Forprosjekt:

Automatiske fiskefeller for store elver med Altaelva som case.

Som forventet ble invasjonen av pukkellaks i norske elver langt større i år enn for to år siden – mer enn 10 ganger større i enkelte elver. Det antas at samlet oppgang har vært på over 200000 fisk. Til sammenlikning har oppgangen av atlantisk laks vært 450000 og 500000 de siste årene. Den finske lakseforskeren Panu Orell, som har jobbet i Tanaelva, spår at oppgangen av pukkellaks bare i Tanaelva kan komme opp i en million om to til fire år (Aftenposten 24/10-21). Dette er dystre utsikter dersom vi ikke makter å hindre reproduksjon av pukkellaks også i de store elvene. Og klarer vi ikke å håndtere dette i de store elvene vil vi ha et evigvarende problem også i de små elvene på grunn av tilstrømmingen av pukkellaks som er klekt i de store. Erfaringer så langt tyder på at pukkellaks har svakere hominginstinkt enn atlantisk laks, og derfor sprer seg lettere enn denne.

Dugnadsinnsats med garn, hjemmelagde fiskefeller, harpunering mm, slik det har vært drevet i mindre elver i sommer, vil ikke være en farbar vei for bekjempelse av pukkellaks når innsiget sannsynligvis øker i årene som kommer. Miljødirektoratet anbefaler bruk av flyteristfeller så nært flomålet som mulig for å ta ut pukkellaksen. Slike feller kan opereres manuelt, slik det skjer i dag, men det vil være langt mer effektivt med automatiske feller som slipper de stedege artene gjennom uten hindring og bare fanger uønsket fisk som pukkellaks og rømt oppdrettslaks.

Det vil kreve høyere investeringer, men over tid vil det bli en rimeligere løsning på grunn av mindre behov for manuelt arbeid, forutsatt at folk ikke lenger vil gjøre jobben på ren dugnad slik mange har gitt uttrykk for. Pukkellaksen er kommet for å bli. Det finnes ikke den dugnad i verden som kan stoppe dette (Morten Falkegård, NINA, Aftenposten 24/10-21).

River Protection AS er kommet langt i arbeidet med å utvikle automatiske feller for fangst av pukkellaks og rømt oppdrettslaks i mindre og mellomstore elver. I slike elver blir fellene satt ut og tatt på land hvert år. I Altaelva, og andre større elver med stor oppgang av fisk, vil det være behov for flere parallelle sorteringsenheter.

Det krever at det etableres faste installasjoner i elva der sorteringsenheter, fangstkammer og utstyr for ivaretagelse av utsortert fisk kan plasseres. Fiskefellen registrerer all oppgang av fisk og vil derfor også være viktig for forvaltningen av elva. For å utnytte denne funksjonen må fellen settes i drift straks isen er gått og oppvandring av fisk starter. Det vil være svært utfordrende med dagens metoder for utsett av ledegjerder.

Mål: Forprosjektets mål er: • Å identifisere kritiske utfordringer i forbindelse med etablering og drift av fiskefelle i Altaelva. • Å utarbeide planer for hvordan utfordringene kan løses. Prosjektering er ikke inkludert. Selv om prosjektet har fokus på Altaelva vil løsningene man kommer fram til ha stor overføringsverdi til andre store elver. Prosjektledelsen kommuniserer i dag med administrasjonen for Tanaelva og Statskog Troms som har Reisaelva og Målselva i sitt nedslagfelt.

Organisering: Prosjektet kjøres i regi av River Protection AS med bistand fra en rådgivningsgruppe bestående av:

- ALI (Alta Laksefiskeri Interessentskap) - forvalter av Altaelva
- Arges AS - plastprodusent, leverandør av plastdeler til ledegjerde og fangstkammer
- HAK AS - entreprenør med kompetanse på installasjoner i elv
- JARO AS - betongprodusent
- Capefish – fiskehandler
- Alta kommune - miljøkompetanse
- OHS havbruk - lokalitetskartlegging
- Visjona AS – rådgivning teknologi og økonomi/administrasjon Aktuelle utfordringer:
 - Tillatelse til utplassering av en eller flere fiskefeller
 - Fysisk plassering av fiskefellen
 - Konstruksjon og plassering av faste installasjoner i elv
 - Infrastruktur: Vei, strøm • Ledegjerder (flyteristgjerde)
 - Kartlegge bunntopografi, vannstrøm og bunnssubstrat
 - Metode for utsetting av gjerde i elv med stor vannføring
 - Behov for faste installasjoner på bunn? (f.eks betongelementer som fundament for gjerdesville).
 - Sluser for nedstrømsvandrende fisk
 - Fast installasjon o Design av fasilitet i elv med plass til sorteringsenheter og andre elementer som må stå i tilknytning til sorteringsenhetene

- Organisering av sorteringsenheter
 - Antall
 - plassering, service etc
 - Utforming fangstkammer
 - Rasjonell håndtering av fanget fisk
 - Opptak, bløgging/slakt, kjøling
 - Hygienetiltak
 - Sortering
 - Bildebehandling, datalagring, kommunikasjon etc.

Tidsplan og budsjett

Prosjektet starter så snart nødvendig finansiering er på plass, og løper til 1. juli 2023. Forprosjektet har et totalbudsjett på 1 million kr, der det forutsettes at medvirkende organisasjoner utenom River Protection AS og Visjona AS dekker sine egne kostnader. Kostnadene for River Protection og Visjona er anslått til 0,5 millioner kroner.

Søknad om støtte til utvikling av automatisk fiskefelle

Ifølge Vitenskapelig råd for villaksforvaltning er rømt oppdrettslaks en av de største truslene mot villaks i Norge. I år har imidlertid rømt oppdrettslaks kommet i skyggen av pukkellaks, som har invadert spesielt nord-norske elver i stort antall. Og det er blitt klart for alle at de metodene vi hittil har brukt for å bekjempe pukkellaks ikke er gode nok. Basert på konklusjonene fra en ekspertgruppe bestående av representanter fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) og Statsforvalteren i Troms og Finnmark anbefaler Miljødirektoratet nå bruk av flyteristfeller plassert så nært flomålet som mulig for å hindre oppgang av uønsket fisk.

River Protection AS ble etablert i 2019 med formål å utvikle en fiskefelle som ved hjelp av kunstig intelligens skal kunne artsbestemme fisk som kommer inn i fellen, og automatisk sortere ut uønsket fisk og lede disse til et fangstkammer. Vi er kommet ganske langt i utviklingen av en prototyp som passer for små og mellomstore elver (jfr vedlagte prosjektbeskrivelser). Per i dag fins ingen løsning for store elver som Tanaelva og Altaelva, og det har nærmest vært akseptert at det er umulig å hindre oppgang av pukkellaks i slike elver. Det er et premiss som vi ikke aksepterer. Vi har derfor tatt initiativ til et forprosjekt der vi ønsker å kartlegge utfordringene med de store elvene og utarbeide forslag til hvordan disse kan løses. Vi vil bruke Altaelva som case, men løsningene vi kommer fram til vil også kunne benyttes i andre store elver. Til å hjelpe oss med dette arbeidet har vi etablert et team av bedrifter og organisasjoner som innehar betydelig kompetanse på de aktuelle problemstillingene (jfr vedlagte prosjektbeskrivelse).

Proof of concept-prosjektet som skal gjennomføres i Repparfjordelva i 2022 og Altaelv-prosjektet er uavhengig av hverandre. Det er likevel slik at erfaringene fra testen i Repparfjordelva vil være et viktig bidrag for å finne løsninger som også kan benyttes i store elver som Tanaelva og Altaelva.

På denne bakgrunn søker vi Tanavassdragets fiskeforvaltning om støtte på kr 100.000 til gjennomføring av forprosjektet i Alta. Eventuelle midler fra dere vil bli benyttet som egenkapital med formål å utløse midler fra andre kilder som krever dette, for eksempel Sametinget og Innovasjon Norge.

Direktørens innstilling:

Innstillingen legges frem ved møtet.

Vedtak:

Sak 82/2021: Forslag til budsjettramme 2022

Saksfremstilling:

Det kan forventes at neste års budsjett har betydelig mindre ramme enn de to foregående årene. I forhold til oppsatt budsjettramme på 4,6 mill. kr. er dette 28 % mindre enn i 2020, og 21 % mindre enn i år. For å komme i balanse, betyr det at både lønns- og driftsbudsjettrammen i 2022 vil måtte reduseres med 1/5-del. Leie av lokaler med strøm, kan likevel bli høyere enn i år. Det er planlagt 4 plenums møter i 2022.

4,2 mill. kr. er i inntektssida neste år. I tillegg kan det komme inntekter ved tjenest salg, såfremt Statens naturoppsyn (SNO) velger å kjøpe oppsynstjenester neste år. I år reduserte de tjenestekjøpet fra TF med kr. 180 000,- (37,5 %).

Det foreslås å melde inn budsjettbehov for kjøp og testing av tverrstengsel i nedre norsk del, med bearbejdet merder og mulig videosluser, slik at de fanger sjøørret og pukkellaks, og slipper gjennom tana laksene. Hvis TF får finansiert prosjektet, vil over 90 % gå til kjøp - utvikling av utstyr og lønn til prosjektarbejdere.

Foreløpig budsjettrammen for 2022:

Forslag TF budsjett 2022

Årsbudsjett	BUD 2022	F.re. 31.10.21	BUD 2021
Salg av fiskekort	215 000	210 100	212 500
Salg oppsyns tjenester		300 065	300 000
Periodisert inntekt		382 458	-
Tilskudd	4 000 000		4 000 000
Salg av andre tjenester			100 000
Annen driftsrelatert inntekt	450 000	800 000	1 287 500
Gevinst avgang anleggsmidler		10 000	
Driftsinntekter	4 665 000	1 702 623	5 900 000
Driftskostnader:			
Lønnskostnader	2 700 000	3 209 227	3 270 500
Driftskostnader med avskriv.	1 600 000	1 517 336	2 356 073
Sum andre driftskostnader	300 000	294 698	402 434
Sum driftskostnader	4 600 000	5 021 261	6 029 007
Budsjettert driftsresultat	65 000	-3 318 638	-129 007
Netto finansposter			

Det kan fremlegges endringer til møtet.